Nr. 18 Vilnius 1938 m. rugsėjo 6 d. I metai

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO" PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Kaip šiemet užsisakysime vaismedžių skiepų

Seniau mūsų ūkininkai užsisakydavo ir pirkdavosi vaismedžių skiepus per Liet. Ūkio Draugiją. Dabar, kai Liet. Ūkio Draugija uždaryta, daugelis ūkininkų nežino, kur ir per ką būtų geriau užsisakyti skiepų. kad tik neapsigavus. Teko patirti, kad jau daugelyje vietų kaimuose važinėja kaž kokie, niekam nežinomi agentai ir renka iš žmonių užsakymus ir pinigus. Ūkininkai šių agentų įkalbėti jiems patiki ir užsisako pas juos medelius. Bet ar neteks tiems ūkininkams skaudžiai apsigauti, jie ir patys nežino.

Visada dėl to geriau yra pasitikėti savais žmonėmis. Turime keletą savų agronomų, kurie anksčiau tarnavo L. Ū. Draugijoje ir kurie nuo seniai turi ryšius su rimtomis medelių augintojų firmomis. Jie ir dabar gali savo ūkininkams patarpininkauti medelių užsakyme ir pirkime be jokio atlyginimo. Tik ūkininkams patiems reikia sudaryti didesnius skiepų užsakymus. Geriausiai susirašyti visam kaimui sudėti po 1 auks. rankpinigių už kiekvieną užsakytą medelį ir atsiųsti kurio nors lietuvio agronomo vardu. Likusius pinigus galima bus sumokėti stotyje, kai ateis medeliai. Dabar dar skiepų kainos tiksliai nėra nusistovėję, bet paaiškės jau neužilgo, tada pranešime per laikraštį Geriausia būtų, kad ūkininkai užsisakytų medelius per savo kooperatyvus ar pienines. Tada susidarytų dideli medelių užsakymai, kuriuos mūsų agronomai užsakytų. Kai susidaro viename užsakyme daug medelių, tada pigiau kaštuoja medelių įpokavimas, ekspedicija ir gelžkeliu pervežimas.

Mūsų agronomai, kaip seniau Liet. Ūkio Draugija, užsakinės tik pirmos rūšies skiepus, kurie tinka mūsų krašto klimato ir dirvos sąlygoms. Parinks geras prekybines vaismedžių atmainas. Tik siunčiant agronomams užsakymus, reikia pažymėti skiepų atmainas arba pažymėti, koks norima užvesti sodas: mažas — savo reikalams, ar didesnis — prekybinis. Tada agronomai galės ir patys parinkti tinkamiausias atmainas. Be to, reikia pažymėti, kokia yra sodo žemė: lengva — smėlys arba sunki — priemolis, molis ir t. t. Užsakymai be rankpinigių (zadotko) nebus išpildomi. Todėl, tikrai norint gauti medelius, reikia su užsakymu ar kiek vėliau, bet prieš medelių išsiuntimą, prisiųsti rankpinigių po 1 auks. už kiekvieną medelį. Kas užsisakys per savo agronomus didesnį medelių kiekį, agronomai parodis kaip juos geriausiai pasodinti. Jei kartais pritrūktų kurios nors vaismedžių atmainos, kurią ūkininkas norėtų gauti, tai tada bus vieton jos duodama kita panaši, gera atmaina.

Minėtomis sąlygomis skiepams užsakymus galima siųsti šiuo antrašu:

Agr. M. Czybir, Wilno, ul. Jasna 17—1.

Prie užsakymo taip pat reikia paduoti tiksliai kaimo pavadinimą paštą, gelžkelio stotį ir pavardę, kaip dokumentuose rašoma.

Agronomas.

ŪKIŠKOS NAUJIENOS

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Klaipėdos uostas duoda pelną

Lietuvos Valstybės vyriausybė nuo 1923 metų iki šių metų sausio mėn. 1 d. Klaipėdos uosto pagerinimams ir patobulinimams yra išleidusi jau 38 671.186 litus. Dabartinis uostas yra taip praplėstas ir patobulintas, kad jis visai nepanašus į 1923 metų uostą. Kai uostas bus galutinai pabaigtas ir atitiks Lietuvos ūkio jam statomus reikalavimus, tada uostas ne tik pats save išlaikys, bet valstybei dar duos Ir pelno, kaip ir kitų valstybių uostai. Po vienų, antrų metų ir Klaipėdos uostas bus galutinai išbaigtas. Tada kasmet reikės išleisti tiktai apie $1^1/_2$ milijono litų uosto išlaikymui. Bet kai jis bus visai baigtas, kasmet galės duoti mažiausiai $1^1/_2$ milijono įplaukų. Praėjusiais metais uostas davė tiek pajamų, kad jomis buvo padengtos visos išlaidos ir dar liko 50.000 litų pelno. Tai pirmi metai, kada uostas davė pelno. 1924 m. į uostą buvo atplaukę 1.762 laivai, o 1937 m.—4.308 laivai. 1924 m. prekių į uostą buvo atvežta 414.658 tonai ir išvežta—173.403 tonai. O 1937 m. buvo atvežta 1.108.418 tonų ir išvežta 631.161 tonas. Taigi dabar metinė prekių apyvarta per Klaipėdos uostą jau pasiekė net 1.739.579 tonus. Tuo tarpu 1925 m. sudarė tiktai 588.061 toną. Vadinasi, padidėjo daugiau kaip 3 kartus. Šiais metais ta prekių apyvarta dar labiau padidėjo. Iš to daroma išvada, kad apyvarta nuolat didės ir duos vis didesnį pelną.

Didėja gamyba

Beveik visose gamybos įmonėse žymiai padidėjo gamyba ir gaminių prekyba. Pavyzdžiui trąšų ir žemės ūkio mašinų pirkimas daugelyje vietų padidėjo net 50%. Taigi juntamas didelis padidėjimas plytų gamyboje, būtent, per pirmąją šių metų pusmetį plytų gamyba padidėjo daugiau kaip 50%. Metalų fabrikų gamyba padidėjo apie 10—15%, tekstilės apie 6 — 8%, baldų apie 5%, lentpiūvių — 7%, linų perdirbimo įmonėse — 40%, o kai kuriose net 100%. Kartu didėja ir įmonių skaičius. Nuo metų pradžios įsisteigė 30 naujų įmonių ir į jas įdėta apie 2.130.000 litų kapitalo (pernai per tą patį laiką įsisteigė 12 įmonių su 214.000 lt. kapitalu). Daugiausia kapitalo įdėta į durpynų eksploatacijos įmones, plytines, čerpių įmones, malūnus ir lentpiūves. Žodžiu, ekonominis gyvenimas sparčiai plinta, auga. Taigi ir valstybės gerbūvis gerėja.

Auga durpių gamyba

Lietuva anglies neturi. Todėl pramonėje reikia vartoti importuota anglis, o kurui miškas. Bet dėl to tenka turėti daug nuostolių, nes už importuotas anglis tenka daug pinigo išleisti, o kurui suvartoti daug miško medžiagos. Tačiau Lietuva turtinga durpėmis, apie kurios išteklius rašėme praėjusiame numeryje. Durpės Lietuvoje naudojamos vis plačiau ne tik kurui, bet ir pramonėje. 1921 m. durpių kurui buvo pagaminta 40,000 tonų, o 1937 m. jau net 142.000 tonų. Vertinant pinigais, pernai pagaminta durpių už 3 milijonus litų. Jeigu vietoje tų pagamintų durpių būtų vartotas kurui miškas, tai tektų suvartoti apie 1.200 ha stačiojo miško. Vadinasi tiek ha miško pavadavo durpės. Tai didelis laimėjimas, nes miškas galima brangiai eksportuoti. Dabar durpes vartoja kai kurios elektros stotys, plytinės, pieninės. Mieste, namams šildyti durpės irgi pamažu išstumia me-

džią. Laikui bėgant bus daromos pastangos durpių gamybą labai žymiai išplėsti, kad kuo mažiausiai tektų suvartoti kurui miško ir pramonei anglies.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

Nieks nenori pirkti

Lenkijoje yra nemažas javų perteklius, nors gyventojai javų labai mažai suvartoja. Jeigu šitie pertekliai liktų valstybės viduje, tai javai labai atpigtų. Dėl to šiuo metu stengiamasi kaip nors ir kur nors visą javų perteklių eksportuoti ir parduoti. Bet dabar su eksportu ne taip lengva. Sunku surasti rinką. Be to, siūloma prekė visuomet yra pigi. Taip yra ir su lenkų javais, kuriems nesurandama užsienyje rinkos. Pavyzdžiui, nemaža javų nuperka Danija. Dėl to ir Lenkija jai pasiūlė savo javus. Tačiau danai lenkiškų javų nenori pirkti, nes jau kitur prisipirko. Tada buvo pasiūlyta Švedijai ir Norvegijai. Bet ir čia negauta gerų pasėkų. Šiose valstybėse dar yra daug pernykščių sovietiškų javų, kurių pakaks ir šiems metams. Švedai ir norvegai pasiūlė lenkams už javus tokias kainas, kad visai neapsimoka parduoti. Belgų pirkliai už lenkų javus irgi pasiūlė labai pigias kainas, už kurias parduoti negalima. Vokietija norėtų pirkti, bet ji nemoka pinigų, užuot jų duoda prekes, dažnai tokias, kurios ir Lenkijoje gaminamos. Žodžiu, su javais gana sunku. Dėl to ir vidaus rinkoje javų kainos labai netikros ir pigios. Kaip bus toliau, sunku pasakyti.

Krenta gamybos rodiklis

Kaip praneša Ūkio konjunktūros ir kainų tyrimo institutas liepos ir rugpiūčio mėn. sumažėjo gamybos rodiklis. Būtent, anksčiau gamybos rodiklis buvo 120,1, o dabar nukrito iki 118,2, arba apie 2%. Nukrito, kitaip sakant, sumažėjo, geležies gamyba ir perdirbimas. Be to, žymiai sumažėjo ir medžiagų, reikalingiausiu daiktų, popierio ir anglies gamyba. Labiausiai tačiau sumažėjo namų statyba, nežiūrint, kad liepos ir rugpiūčio mėnesiai yra palankiausi statybai. Šis gamybos sumažėjimas, tai dar vienas reiškinys, kad pramonė ir prekyba serga kokia tai nelengva liga, kuri laikui bėgant gali pakenkti visai valstybei.

Dar to betrūko

Tarp Žemės Ūkio Rūmų Sąjungos ir Amatų Rūmų Sąjungos įvyko kai kurių nesusipratimų, kurie iki šiol dar nebaigti. Būtent, Amatų Rūmų Sąjunga pasiryžo paruošti įstatymą ir įtikinti ministeriją, kad visus statybos darbus kaime galėtų atlikti tiktai kvalifikuoti amatninkai. Prieš šį sumanymą ir įstatymą smarkiai pasisakė Žemės Ūkio Rūmų Sąjunga ir žemės ūkio organizacijos. Jos ministerijoje pareiškė, kad šiuo metu Lenkijos ūkininkai gyvena tokioje padėtyje, kad jie negali (neturi už ką) įsigyti reikalingiausios statybos medžiagos, taigi kvalifikuotų meisterių juo labiau negalės nusisamdyti. Be to, Lenkijoje kvalifikuotų amatininkų dar yra labai mažai, dėl to jie negalės visų aptarnauti. Žemės Ūkio Rūmų Sąjunga kreipėsi Vidaus Reikalų Ministerijon, prašydama, kad šis įstatymas nebūtų svarstomas ir kad ministerija nuo tokių reikalavimų, kaip nori amatų rūmų sąjunga atsisakytų, nes tai labai apsunkintų ir taip jau sunkią kaimo padėtį. Ir ko tie žmonės, sėdėdami dideliame mieste, neišsigalvoja. Jiems atrodo, kad kaimas Lenkijoje kasmet daro didelę pažangą, kad jau gali prilygti daugeliui kitų kultūringų kraštų. Bet, deja, kaimas stovi vietoje.

Kariuomenė perka

Nuo šių metų rugsėjo 1 dienos kariuomenė pradeda pirkti betarpiškai nuo ūkininkų įvairius žemės ūkio produktus. Apygardų vadovybės pirks tiktai vagoninius kiekius, o pulkai, batalijonai savo garnizonuose pirks mažesniais kiekiais šieną, šiaudus, bulves, javus, daržoves, vaisius, žirnius, kruopas, fasolius, sviestą, sūrius ir t. t. Kiekviename garnizono mieste, matomoje vietoje prie įvažiavimų bus pritaisytos lentos, kuriose nurodyta, kur, kuriomis dienomis kariuomenė perka produktus betarpiškai iš ūkininkų. Už produktus kariuomenė moka tokias kainas, kaip paduotos javų biržos pranešime, atskaitydama mažą nuošimtį išlaidoms padengti. Bet reikalauja, kad pristatomi produktai būtų aukštos rūšies: švarūs, sveiki, vienodi ir t.t. Kas nori pristatyti didesnius produktų kiekius, turi su kariuomenės vadovybe susitarti dėl sąlygų ir kainos. Smulkūs ūkininkai gal galėtų pristatyti tiktai bulves, šieną, šiaudus, morkvas. Grūdams statomi dideli reikalavimai, todėl jų parduoti gali tiktai dvarininkai, kurie turi geras valymo mašinas ir sėja gerų atmainų javus.

Jau įvertinti audrų padaryti nuostoliai

Šiemet vasarą buvo labai daug didelių audrų ir Vilniaus vaivadijoje. Dabar jau paaiškėjo audrų padarytų nuostolių sumos. Audrų padarytiems nuostoliams įvertinti veikė prie valsčių tam tikros komisijos. Pagal šiuos įvertinimus labiausiai nuo audrų su ledais nukentėjo Ašmenos apskritis ir Vilniaus-Trakų du valsčiai — Turgelių ir Mažųjų Šaltininkų. Ašmenos apskrityje audrų padaryti nuostoliai prašoka 800 tūkst. auks. sumą, o Vilniaus-Trakų apskrityje 75 tūkst. auks. Ledai šiose vietose išmušė pasėlius, o vėjas sugriovė daugybę trobesių. Taip pat Švenčionių apskričio 3 valsčiai ir Pastavų aps. 5 valsčiai labai nukentėjo nuo audrų, kur sugriauta daugiau, kaip 500 trobesių, tik laimė, čia ledų nebuvo.

Žemės ūkio ministerija, atjausdama didelę ūkininkų nelaimę paskyrė Vilniaus vaivadijai 40 tūkst. auksinų labiausiai nukentėjusiems ūkininkams rūgių sėklai pirktis. Be to, būsią galima nukentėjusiems ūkininkams nuo ledų gauti sumažintais nuošimčiais paskolas vietos kredito įstaigose. Nuošimtis už paskolas tam tikslui busiąs sumažintas iki 4%.

Taip pat, ketina valdžia nukentėjusiems ūkininkams nuo audrų sumažinti šiems metams mokesčius ir kai kuriais atvejais duoti papiginta kaina arba bargan medžio sunaikintiems trobesiams atsistatyti.

Tačiau šios visos lengvatos, reikia manyti, bus tik jūroje lašas, palyginus su nuostoliais, kuriuos ūkininkams šiemet padarė audros.

Sodui duobių paruošimas, kuolų įkalimas ir skiepų sodinimo laikas

17-me „Ūkininko" nr. rašėme apie sodui vietos parinkimą ir sodo išplanavimą. Šį kartą parašysime apie tolimesnius darbus, susijusius su sodo sodinimu.

Duobių kasimas. Žinoma, vaismedžiams būtų geriausia augti tada, kada visa sodo žemė būtų giliai perkasta ir apversta podirviu į viršų, o dirvožemiu į apačią. Toks dirvos perkasimas vadinamas plantažu. Tačiau visai sodo dirvai išplantažuoti reikėtų labai daug darbo padėti, kas labai brangiai ūkininkui kaštuotų. Todėl, kad ūkininkui būtų mažiau darbo ir, kad pasodinti vasmedžiai neblogai augtų, dažniausiai praktikuojamas duobių kasimas — plantažavimas tik tose vietose, kur bus vaismedžiai (skiepai) sodinami.

Duobės paprastai kasamos aukštaliemeniams medeliams $1^1/_2$—2 m pločio ir 60—80 cm gylio. Bet tiek duobės platumas tiek ir gilumas pareina nuo pačios dirvos sąlygų. Geresnėse dirvose, su storesniu dirvožemio sluoksniu, duobės gali būti siauresnės, bet gilesnės. O drėgnesnėse ir blogesnėse dirvose duobės kasamos platesnės, bet ne tokios gilios. Juo negiliau bus dirvoje vandens paviršius, juo duobės kasamos seklesnės arba net visai jos nekasamos, o kartais net supilami kaupai ir ant kaupų medeliai sodinami.

Kai jau sodui vieta išplanuota ir pažymėtos kuoleliais vietos, kur bus sodinami skiepai, tada pradedama kasti duobės. Kadangi įkalti kuoleliai pažymi būsimų medelių vietas ir kartu būsimų duobių centrus (vidurius), tai lengva yra paėmus reikiamo ilgumo virvutę, užvėrus jos vieno galo kilputę ant kuolelio ir kitu kuoleliu, pririštu prie kito galo virvutės, ištempus, aprėžti duobės platumo ratą. Tokiu būdu gausis taisyklingos duobės platumo ribos. Kasant duobes, reikia dirvožemio gerą žemę dėti ant

vieno duobės krašto, o blogąją podirvio žemė dėti ant kito duobės krašto. Kad vėliau būtų patogiau užkasti duobes, tai visų duobių dirvožemio žemė turi būti išmesta vienon pusėn, o podirvio žemė kiton pusėn. Kuoliuko, kuris pa žymi duobės vidurį, kasant nereikia pašalinti, bet tik vis giliau pavaryti, kad neišvirstų ir kad tokiu būdu nepasimestų toji vieta, kur vėliau reiks sodinti medelis.

Jei vaismedžiai sodinami rudenį, tai duobės stengiamasi iškasti, kaip galima anksčiau, dar vasarą, o jeigu sodinama pavasarį, tai duobės iškasamos rudenį ir paliekamos per žiemą neužkastos.

Prieš medelių sodinimą duobes geriausia užkasti 3—4 savaitėmis anksčiau, kad galėtų kiek susigulėti jose žemė ir vėliau mažiau supultų. Bet jei nėra laiko, tai nieko blogo, jeigu duobes užkasime ir prieš patį sodinimą. Tik tada žemę duobėse reikia gerai suspausti. Užkasant duobes, gerąją eirvos žemę suverčiame apačion, o menkesnę ant viršaus, kad medelis galėtų paleisti šaknis į gerąją žemę. Blogoji žemė, viršuje būdama, pasitręš ir pasitaisys. Arba dar geriau, blogąją podirvio žemę išsklaidyti po visą dirvą ir duobėn jos visai nedėti, o jos vieton primesti iš ša lies geros dirvos žemės. Jei geros žemės duobėms užversti vietoje visai nėra tai reikia jos privežti iš kitur, pav., iš runkelių ar bulvių dirvos ar panuovolio, kur yra storas dirvožemio sluoksnis. Ant skiepo šaknų užpilti reikia pasirinkti ypatingai geros derlios žemės, geriausia, su kompostu. Jei medelius sodintume į šviežiai užkastas duobes, reikia juos pasodinti 10 cm sekliau, kaip normaliai reikėtų sodinti, nes žemė duobėje slūgdama, kartu giliau įtraukia ir medelį. Todėl, jei pasodintume skiepą, kaip reikiant gilumo, tai jis, suslūgus žemei, atsidurtų pergiliai ir todėl blogai augtų, nes į šaknis neprieitų oras. Tada stiebas turėtų išleisti kitas šakneles aukščiau ir t k tada vėl pradėtų geriau augti.

Labai sunkiose molio žemėse, kur duobės dugnas ir sienos nepraleidžia vandens, gali rudenį medelio šaknys atsirasti peršlapusioje žemėje. Tada permaža yra šaknims oro be to, šaltis gali joms pakenkti. Todėl tokias duobes reikia išdrenuoti apačioje žolių ir šiaudų fašinomis, kad vanduo galėtų nubėgti iš duobės. Bet tada reikia skiepus sodinti ant 25 cm. akščio kaupu, kad kai fašinos supus, medeliai nusėstų kartu su žeme iki dirvos paviršiaus. Jei nedaroma tokio drenažo, tai tada geriau kasti visai negilias duobes arba geriausia duobes kasti sprogstamąja medžiaga, pav., rampiritu C, užtaisant 100 gr patronus 80 cm gilumo, išgręžtose žemėje skylėse. Tokios išsprogdintos duobės geriausius duoda rezultatus, nes giliai ir plačiai supurina žemę.

Kuolų įkalimas. Pasodintus skiepus būtinai reikia pririšti prie kuolų, nes vėjas juos išjudintų ir neleistų jiems prigyti. Kuolai įkalami dar prieš sodinimą duobių centruose (viduriuose). Geriausia kuolus sukalti dar į neužverstas duobes, tada esti mažiau su jais darbo. Į duobės dugną kuolą reikia įvaryti 20—30 cm gilumo, tik tada jis stipriai laikysis. Kuolo ilgis turi būti taip apskaitomas: 20—30 cm įkalti duobės dugnan, per duobės gilumą ir ant žemės žemiau pirmosios skiepo šakos per 10 cm. Pav., duobė yra 60 cm gylio ir medelis sodinamas 1,50 m aukščio, tai kuolas turi būti: 20+60+1,40= 2,20 m ilgio. Kuolai turi būti neperstori, nes jie daro stiebui pavėsį ir sulaiko rasą, nuo ko atsiranda ant medžio stiebos amanos. Geriausias kuolo storis—iki 5 cm skersmens viršuje. Kuolai medeliams pririšti geriausi egliniai arba pušiniai, tik turi būti tiesūs ir nulupti. Kad ilgiau stovėtų, kuolų galus, kalamus žemėn, reikia apdeginti arba padegutuoti.

Kada geriau sodinti skiepus. Skiep s mūsų krašte galima sodinti rudenį ir pavasarį. Vieni mano, kad geriau juos sodinti rudenį, kiti — pavasarį. Rudenį skiepai sodinti yra vistik daugeliu atveju patogiau, nei pavasarį. Rudenį galima geriau paruošti dirvą, turint daugiau laiko. Taip pat galima tada gauti visų atmainų geresnių medelių, kurių pavasarį gali pritrūkti. Rudenį drėgnesni orai ir žemė, todėl medeliai netaip džiūsta, geriau susiguli žemė ir iki šalčių užgyja šaknelių žaizdos ir net išauga naujos šaknelės. Pavasarį sodinant, šių patogumų neturima, be to, medalius reikia gausiai laistyti, kad neišdžiūtų. Tik viena yra aplinkybė, kuri kartais verčia mus skiepus sodinti pavasarį. Tai toji, kad kriaušės, čerešnės ir kai kurios lepesnės obelų atmainos, pasodintos rudenį, sunkiai peržiemuoja — greičiau nušąla, nei pasodintos pavasarį ir per vasarą sustiprėjusios. Todėl, geriausia, atsparesnes obelų atmainas sodinti rudenį, o lepsnes obelis, kriaušes ir čerešnes sodinti pavasarį. Sodinti skiepus ir apskritai medelius reikia, kai jie yra be lapų ir jų sultys nevaikščioja vėlai rudenį ir anksti pavasarį. Kada besodintume medelius, rudenį ar pavasarį, bet jų nusipirkti reikia rudenį. Jei sodinama medeliai pavasarį, reikia jų šaknis ir stiebus, paguldžius į iškastą ravelį, apkasti žemėmis, kad neišdžiūtų ir nenušaltų.

Apie medelių sodinimą bus parašyta vėliau.

Agr. M. Čibiras.

Linų apdirbimas

Apie linų rovimą, klojėjimą ir mirkymą esame rašę praėjusiuose „Ūkininko" numeriuose. Šiuo kartu trumpai suminėsime apie linų džiovinimą, mynimą ir brukimą.

Linai minami rudenį arba žiemą, kada turima daugiau laisvo laiko. Iki mynimo išsiklojėję arba išmirkyti linai laikomi klojimuose arba šiaip pastogėse, kur jų nepasiekia lietus. Sausi, pastogėn sudėti linai dar turi apie 18% drėgmės. Tokio drėgnumo linai minti negalima. Reikia juos prieš mynimą išdžiovinti: gerai minasi linai, kai jie turi apie 4 — 5% drėgmės. Minant linus paprastomis linominėmis (3 ar 5 volų) gerai minasi 6 — 8% drėgmumo linai.

Linus minant sulaužomi jų stiebai, mediena, kurios dalis išbyra spalių pavidale, o dalis pašalinama linus brukant. Juo tinkamiau linai išdžiovinami, juo geriau minant susilaužo mediena ir gražiau išsiskiria nuo pluošto. Linus geriausia išdžiovinti neaukštoje temperatūroje. Tinkamiausia linams džiovinti temperatūra yra 35 — 45°C. Aukštesnėje temperatūroje džiovinami linai greičiau išdžiūsta ir lengviau minasi, tačiau pluoštas nustoja tvirtumo. Be to, linus geriausia džiovinti tokioje džiovykloje, kurioje nėra dūmų. Dūmai pakeičia linų pluošto spalvą. Geriausia linai išdžiovinami tam tikslui pastatytose jaujose. Džiovinant linus paprastose pirtyse, temperatūra pakyla net iki 90°C., be to, linai džiūsta dūmuose. Dėl to ir linų pluoštas gaunamas nelabai tvirtas ir spalva jo esti menka. Blogiausios rūšies linai gaunami tie, kurie patenka į dūmus ir į aukščiausią temperatūrą. Jie esti mažiau stiprūs ir rusvos spalvos. Bet kol tam tikslui gerų linams džiovinti jaujų mūsų krašte dar nėra, tai reikia tenkintis paprastomis pirtimis, nors dėl to gaunama gerokai nuostolių, nes pagaminamas menkos rūšies, pigesnis pluoštas.

Išdžiovinti linai tuojau minami. Jeigu dar karšti linai minami, tai mediena ir pluoštas yra visai neelastingi, nelankstūs. Tada greitai lūžta ne tiktai mediena, spaliai, bet ir paskiros pluošto dalelės sutrūksta, sulūžta ir pluoštas gaunamas blogesnės rūšies. Dėl to labai naudinga linus prieš mynimą kiek atidrėkinti. Truputį atidrėkęs pluoštas pasidaro daug lankstesnis, elastingesnis ir minant jis netrūksta.

Linai minami tam tikromis mašinomis — linaminėmis ir paprastais mintuvais. Blogiausiai linai išsimina, minant mintuvais. Mintuvais linai minami labai lėtai, dėl to sugaišinama daug brangaus laiko. Be to, mintuvai sutrauko pluoštą. Jo gaunama daug mažiau ir blogesnės rūšies. Labai gerai linus mina medinės linaminės. Paprasčiausios jų yra 3 arba 5 volais. Sukamos jos mediniu valktu arba paprastu metaliniu valktu (maniežu). Medines 3 ar 5 volų linamines gali pasidaryti kiekvienas apsukresnis ūkininkas, kuris šiek tiek nusimano apie dailidės darbus. Jos yra labai paprastos, pigios, retai genda, greit ir gerai dirba. Per valandą išminama apie 7 — 9 pūdai linų stiebų.

Minant, reikia vengti linus labai perminti. Perminti linai duoda daug pakulų ir labai blogai braukiasi. Gerai išminti linai turi stambius spalius. Stam-

bus spaliai daug greičiau ir geriau išsibraukia, negu smulkūs.

Brukimas yra svarbiausioji ir brangiausioji linų pluošto paruošimo darbo dalis. Gerų linų braukikų yra labai mažai. Blogas brukėjas ar brukėja geriausios rūšies linus taip išbruka, kad jie pasidaro paskutinės, menkiausios ir pigiausios rūšies linai. Dėl to brukėjas gali pridaryti labai daug nuostolių ir atvirkščiai, gali duoti daug pelno.

Negalima linų brukti tamsiose arba apytamsėse patalpose, nes jose ir geriausias brukėjas darbo tinkamai neatliks. Brukimas reikalauja didelio atidumo. Todėl brukimui skirta vieta turi būti šviesi, erdvi ir švari.

Linus brukant reikia turėti priebrukas ir bruktuvė. Ant priebruko padedamas brukamas pluoštas, o bruktuve brukama. Priebrukas daromos iš 2—$2^1/_2$ cm storumo ir 12 — 15 cm platumo lentos. Jo aukštis turi būti keliais centimetrais didesnis, kaip pusė brukėjo ūgio. Bruktuvė daroma iš ąžuolo, klevo ar uosio ir turi būti apie 1 cm vienodo storumo per visą savo ilgį, 45—60 cm (neskaitant rankenos) ilgio, 12 - 20 cm pločio ir turi sverti $^1/_4$ — $^1/_2$ kg. Didesnės yra sunkesnės, bet spartesnės. Labai trumpos arba siauros bruktuvės sudraiko, sukapoja pluoštą.

Išminti linai būtinai turi bent porą dienų pagulėti, kad jie ataustų atidrėktų ir atsigulėtų. Nuo to jie pasidaro minkštesni, pluoštas įgyja blizgėjimą ir, brukant, ne taip susitrauko, susidaužo. Dėl to gaunama daugiau ir geresnės rūšies pluošto. Jeigu brukami tik išminti linai, tai jie lengviau išsibruka, bet jų daug susigadina, pluoštas susidraiko, pasišiaušia darosi šiurkštus ir nustoja savo stiprumo, visai neblizga, daug iškrenta į nuobrukas.

Nebrukti linai pirmiausia reikia rūpestingai surūšiuoti. Tada gaunami geresnės rūšies linai, kurie ir brukasi daug lengviau ir vienodžiau. Nebrukti linai rūšiuojami pagal pluoštingumą, minkštumą, spalvą ir ilgumą. Visos rūšys brukamos atskirai.

Prieš brukimą reikia sutaisyti linų sauja. Pirmiausia saujos reikia gerai supešioti, kad pluošto galai susilygintų ir nepatektų jo daug į pakulas ir spalius. Supešiojamos rankomis (nors geras brukėjas labai greit ir gražiai supešioja su koja). Nuopešos reikia prie saujos pridėti tuo pačiu galu, kad linų drūtgaliai nesusimaišytų su viršūnėmis, kas labai svarbu. Supešiotos linų saujos galai yra lygūs, be to, pešiojant išbarstoma daug spalių, kas žymiai palengvina brukimą. Pradedant brukti, sauja stipriai suimama netoli vidurio kairiąja ranka ir dedama ant priebruko. Brukimas pradedamas nuo saujos galo ir kaskart užgriebiama vis daugiau. Be to, brukama sauja nuolat vartoma, kad išbyrėtų spaliai ir iš vidaus. Pirmiausia brukamas drūtgalys, o jau paskui sauja apgręžiama ir brukamas laibagalys. Brukant reikia nuolat saują nupešioti. Iš pradžių nuopešos dedamos atgal prie saujos (tik negalima sukeisti galų), o vėliau nuopešos dedamos atskirai ir iš jų sudaroma antra rūšis. Jeigu nuopešos dedamos į saują visą laiką, tada gaunama vien tiktai antros rūšies linai, kurie yra daug pigesni už pirmosios.

Gerai išbrukti linai surūšiuojami ir taip parduodami. Šukuoti pordavimui skirtų linų visai neišsimoka, nes naminiais šepečiais blogai iššukuojami, dažniausiai linai tik sugadinami, už kuriuos brangiau nemoka, kaip ir už gerai išbruktus nešukuotus. *J.*

Kaip užauginti bekoninės kiaulės pardavimui

Iki šiol nieks mūsų krašte bekonams kiaulių neaugino, todėl ir nežino, kaip jos auginti. Bet praėjusiais metais, pradėjus veikti bekonų fabrikui Naujoje Vileikoje, pradėta ir mūsų miestelių turguose ieškoti pirkti kiaulių bekonams. Tačiau mūsų turguose sunku surasti tinkamų bekonams kiaulių, todėl, kad nieks jų tam tikslui nepriaugino.

Mūsų parduodamos kiaulės yra dažniausiai lašininės, senos, persunkios ir neatitinkamai penėtos. Bekonams visų pirma kiaulės turi būti atitinkamos veislės (rasės), užaugusios per 6—7 mėnesius ir sveriančios 84—94 kg gyvo svorio. Bet kadangi, kiaulę pervežant iki skerdimo vietos —iki fabriko, ji nustoja nuo 3 iki 5 kg svorio, tai reikia, kad gera bekoninė kiaulė tvarte svertų nuo 88 iki 100 kg gyvo svorio. Lengvesnės ir sunkesnės kiaulės bekonams visai neperkamos.

Ne vien kiaulės amžius ir jos svoris yra svarbu bekonų fabrikui. Reikia dar, kad kiaulė būtų atitinkamai penima ir neperdaug riebi, nepilvota, ilga, plačia nugara ir su dideliais, gerai išsivysčiusiais kumpiais. Lašiniukai privalo būti maždaug lygūs per visą nugarą ir storiausioje vietoje nestoresni, kaip 2,5—3,5 cm. Be to, lašiniai privalo būti kieti, stangrūs, o mėsa neperaugusi taukais, jauna, sultinga ir nekieta. Bekonams svarbiausia yra, kad būtų kuo daugiausia mėsos ir kuo mažiausia riebalų-lašinių ir taukų. Be visų šitų išvardytų privalumų bekoninė kiaulė turi būti sveika be jokios ligos ir niekur neįdrėksta jos oda.

Mat, bekonus perka ir valgo tik anglai. O jie yra apsišvietę ir turtingi žmonės, todėl ir didelius reikalavimus stato savo maisto produktams. Anglijoje yra toks paprotys, kad kiekvienas anglas, pradedant karalium ir baigiant fabriko darbininku, kasdieną pusryčiams valgo plonomis riekutėmis supiaustytą ir su kiaušiniais iškeptą bekoną.

Aukščiau nurodėme, kaip turi atrodyti bekoninė kiaulė ir kokius privalo turėti privalumus. Kad tinkamai užauginti bekoninę kiaulę, reikia tam tikrų žinių, kaip ją užauginti ir kaip prižiūrėti.

Pirmas dalykas svarbus, tai reikia pasirinkti tinkamą kiaulių veislę, kad galima būtų gerus bekonus užauginti. Geriausia bekonams tinka didžioji baltoji anglų arba didžiųjų anglų jorkširų kiaulė. Mūsų prastosios vietinės kiaulės netinka bekonams penėti, nes jos negreit auga, duoda storus lašinius, kietą, raumeningą ir sausą mėsą. Bet labai gerus bekonus duoda mūsų vietinės kiaulės, sukryžiavus jas su anglų didžiaisiais jorkširais. Pav., vietinė kiaulė, sukergta su jorkširų kuiliu, duoda gerus paršiukus bekonams penėti. Taip pat netinka bekonams ir vokiečių didžiosios baltosios kiaulės, nes jos labai nusipeni ir duoda mėsą, peraugusią taukais ir storus lašinius.

Kad per 6—7 mėnesius laiko, gimęs paršiukas užaugtų 88—100 kg gyvo svorio, reikia jį gerai penėti. O vėl, kad jis duotų kuo daugiausia geros bekoninės mėsos ir kuomažiausia lašinių ir taukų, tai reikia jį penėti tokiais pašarais, nuo kurių labiau auga raumenys, o mažiau gaminasi riebalai. Tokiais pašarais yra tie pašarai (miltai, išspaudos ir pieno liekanos), kurie turi daugiau baltymų, o mažiau krakmolo ir riebalų. Todėl, pavyzdžiui, negalima būtų vienomis bulvėmis su trupučiu miltų supenėti gero bekono, nes jis būtų perriebus. Anglijoje ir Danijoje bekonus dažniausia peni gerose kultūrinėse ganyklose ir duoda koncentruotų pašarų — miltų mišinio ir separuoto pieno. Bulvių ten penima mažai arba visiškai neduodama. Bet mūsų krašte, kur bulvės yra pagrindinis maistas ne tik kiaulėms, bet ir žmonėms, o grūdų turima neperdaugiausiai, pigiausia atsieitų kiaules bekonams penėti, duodant šutintų bulvių. miežinių, ruginių ir avižinių miltų mišinio ir separuoto pieno. Vienai tokiai kiaulei užauginti reikėtų 200—250 kg bulvių, iki 200 kg grūdų ir 450-500 litrų separuoto pieno. Kiaulėms geriausia tinka miežiniai miltai, nes duoda kietus lašinius ir gerą mėsos skonį, todėl jų mišinyje turi būti bent 50%, o kitą dalį gali sudaryti kiti miltai. Jei neturime separuoto pieno, tai jį galima pavaduoti perkamais bekonų fabrike kraujo miltais, kurių reikia 50 gr pavaduoti 1 litrui pieno. Penint kiaules su kraujo miltais, galima daugiau supenėti joms bulvių iki 6 gr vienai kiaulei. Mat, kraujo miltai turi net 40% baltymų. Todėl sudaro labai gerą baltymingą duoklę ir su bulvėmis.

Vasaros metu žalio pašaro penimam bekonui galima pridėti prie kitų pašarų ne daugiau, kaip 1 kg per dieną. Žiemą galima vietoje žalio pašaro duoti nuo $^1/_2$ iki 2 kg morkvų per dieną. Tačiau negalima penimiui duoti griežčių, runkelių, ruginių sėlenų ir išspaudų, kad nesugadinus mėsos skonio ir lašinių stangrumo.

Vidutiniškai, gerai penima kiaulė per dieną priauga 650 — 700 kg gyvo svorio.

Bekonams paršelius reikia pradėti gausiai penėti dar prie kiaulės.

Čia dedame bekonų penėjimo dienos normas, kurios tiks ir mūsų sąlygoms, penint tvarte žiemos metu:

Kiaulės svoris kg	Per dieną kg			Per dienų
	bulvių	miltų mišinio	separ. pieno	
15	0,5	0,5	2	10
20	0,5	0,7	2,5	20
30	1	0,9	2,5	20
40	1,5	1	3	18
50	2	1,2	3,5	18
60	3	1,5	3,5	15
70	3	1,5	3,5	15
80	3	1,7	3	10—15

Turint daug bulvių ir neturint pieno, geros yra šios normos:

Kiaulės svoris kg	Per dieną kg			Per dienų
	bulvių	kraujo miltų	miežinių miltų	
15	2	0,10	0,3	10
20	3	0,15	0,3	20
30	4	0,20	0,3	20
40	5	0,25	0,3	18
50	6	0,25	0,5	18
60	7	0,30	0,5	15
70	8	0,30	0,5	15
80	7	0,30	0,6	10 –15

Duoklės vienai kiaulei per dieną vasarą, **kai duodama žalio pašaro (dobilų atolo):**

Kiaulės svoris kg	Per dieną kg				Per dienų
	bulvių	žalio pašaro	miltų mišinio	separ. pieno	
15	0,5	—	0,5	2	10
20	0,5	—	0,7	2,5	20
30	0,5	1	0,9	2,5	20
40	1	1	1	3	18
50	1,5	1	1,2	3,5	18
60	2,5	1	1,5	3,5	15
70	2,5	1	1,5	3,5	15
80	2,5	1	1,5	3	15

Šiose normose miltų mišinio sudėtis yra geriausia tokia: 50% miežinių, 25% ruginių, 15% avižinių ir 10% žirninių ar peliuškų. Miltai turi būti stambiai malti.

Bekonams penint kiaules, labai gerai veikia jų penėjimąsi ir apetitą, nors neilgas, pasivaikščiojimas ganykloje arba diendaržyje.

Bekonams kiaulės auginti geriau išsimoka, nei lašiniams. Nes lašininės kiaulės ilgai auga, ilgai penisi ir todėl daug brangiau atsieina pagaminti 1 kg kiaulienos lašiniams nei bekonui.

Todėl ir mūsų ūkininkams verta pamėginti bekonus auginti. Dabar jau su kiaulių veislėmis ne bėda, galima tinkamų surasti ir mūsų krašte. O turint bulvių, separuoto pieno ir grūdų, galima supenėti gerus bekonus. Nors bekoninių kiaulių 1 kg gyvo svorio pas mus mokamas kiek pigiau, kaip lašininių, bet vistiek bekonui geriau išsimoka penėti nei lašiniams.

Agr. M. Čibiras.

Išvagokite rugius ir kviečius

Tuojau pasėjus rugius ir kviečius, kol dar jie nesudygo, reikia juos apsaugoti nuo šlapumo. Tuo tikslu lygias, slesnas dirvas su mažu nuotakumu reikia išvagoti, kad vandens perteklius galėtų vagomis lengvai nubėgti iš dirvos ir kad nepakenktų žiemkenčiams. Ūkininkas gerai žino savo laukus ir žino, kuriose vietose žiemkenčiai dažniausiai nukenčia nuo šlapumo Kai yra dirva pažliugusi vandeniu arba vanduo net ant dirvos stovi klanais, tada jis pakenkia žiemkenčių šaknims ir jie išmirksta — išretėja arba visiškai pražūsta tose vietose. Vanduo kenkia augalų šaknims, neprileisdamas prie jų oro. Tada šaknys uždūsta, užtrokšta be oro ir apmiršta. Vanduo, pastovėjęs ant dirvos per 2 — 3 dienas, rugius išnaikina.

Taigi žieminių javų vagojimas yra būtinas ir labai svarbus darbas, kurio nė vienas ūkininkas negali nei pamiršti nei neįvertinti.

Vagoti dirvas geriausiai yra kaupiku (bulvėms aparti plūgu). Jis verčia žemę lygiai į abi pusi ir todėl netaip labai apverčia vagos kraštus. Paprastas plūgas, versdamas žemę vienon pusėn dvigubai labiau apverčia vieno vagos krašto rugius, o vagoje beveik visai nepalieka rugių. Kaupiku ariant, ir vagoje sėklos palieka daugiau. Vagas varyti reikia žemiausiomis vietomis, kur gali daugiausia vandens susirinkti. Vagų nuotolis vienos nuo kitos pareina nuo to, kaip šlapia gali būti dirva: labiau šlapiose vietose, su mažesniu nuotakumu reikia vagoti daugiau, ne tiek šlapiose — mažiau, o kur mažas yra išmirkimo pavojus, tai tik kai kur išvaryti vagas.

Plūgu išvagojus dirvą, negalima vagų taip ir palikti. Tuojau reikia jas visas pereiti su grėbliu ir su lopeta. Grėbliu reikia nulyginti, kiek galint, vagų kraštus, išsklaidant nuo jų suverstą žemę po visą dirvą, kad vanduo nevaržomas galėtų patekti į vagas. Taip pat reikia išvalyti lopeta vagos dugną, kur jis būtų žemėmis užvirtęs ir susidarytų kliūtis vandeniui nubėgti. Vagų galuose, kur jos išeina į dirvos kraštą, į pievą, reikia prakasti lopeta ravelius, kad vanduo nesusilaikytų vagose.

Be vagojimo dar reikia pereiti su geležiniu grėbliu visus rugių panuovolius ir juos nulyginti, sugrėbstyti į dirvą visas žemes, grumstus ir velėnas, kurios, dirbant dirvą, nuslinko ant pienos. Jei panuovolyje yra didelės velėnos ar grumstai, tai reikia juos sumušti arba iškratyti, kad storai neužklotų rugių. Rugiai apdengti storomis velėnomis ar dideliais grumstais visai nesudygtų. Taip pat reikia pereiti visas rugių ir kviečių dirvas ir kur rasime didelių velėnų, reikia jas iškratyti. Piktžolių šaknų kuokštes reikia išgrėbti į dirvos pakraštį ir nuvežti į komposto krūvą. Jokiu būdu šitų šaknių negalima nuversti į tvartą, nes jos tvarte nesupus ir vėl su mėšlu pateks į lauką ir užterš dirvas.

M. Č.

Rūdasis obuolių ir kriaušių puvinys

Rudąjį obuolių ir kriaušių puvinį iššaukia grybelis, vadinamas vaisiapūdžiu sodiniu. Dar neprinokę vaisiai medžiuose pradeda ruduoti ir pūti. Pradžioje atsiranda mažos rudos dėmelės ant obuolių, kurios kasdien plečiasi, kol net visas vaisius pasidaro rudas. Tada ant rudo supuvusio vaisiaus matyti apskritos rudai pilkos spalvos karputės — ratukais išmėtytos ant vaisiaus odelės. Tai yra grybelio vaisiapūdžio sodinio sporos (sėklelės), kurias vėjas ir vabzdžiai perneša ant sveikųjų vaisių ir taip puvinio liga plinta. Vaisiapūdis obelinis pirmučiausia užpuola pažeistus vaisius, vaisėdžių sugraižytus. Todėl vaisėdžių naikinimas kartu yra ir vaisių puvinio naikinimu, nes puvinys sveikų vaisių nebeįveikia. Supuvę obuoliai vieni nubyra, nuo medžių, kiti palieka medžiuose, sudžiūsta, susitraukia ir taip žiemoja, iki kitos vasaros. Toki, žiemoją medžiuose, supuvę obuoliai, vadinasi mumijos. Iš šitų mumijų kitą pavasarį vaisiapūdis sodinis vėl plinta dar labiau ant naujų vaisių.

Norint apsaugoti vaisius nuo puvinio, reikia pastebėtus, pradedančius pūti vaisius tuojau nuskinti nuo medžio ir užkasti duobėje arba sudeginti ant laužo arba negesytomis kalkėmis, sudėjus į krūvą, užpilti, kad iškart sunaikinus grybelį. Taip pat reikia surinkti iš žemės visus nukritusius ir pūstančius vaisius ir taip pat juos sunaikinti. Nurinkti nuo medžių mumijas. Pavasarį anksti apipurškinti sodo medžius Bordo skystimu su Paryžiaus žaliumu. Tada susinaikins grybelių sporos ir vabzdžių kiaušinėliai. Naikinti vabzdžius, kurie pažeidžia ir naikina vaisius ir tokiu būdu atidaro vartus rudajam puviniui.

M. Č.

Skaitykite ūkiškas knygas bei laikraščius ir mokykitės pavyzdingai ūkininkauti.

JAUNŲJŲ ŪKININKŲ TALKA

Pamidorų nokinimas ir jų sėklų gamyba

Dabartiniu metu kiekvieno pamidorų augintojo didžiausias rūpestis kuo daugiau iš apsodinto ploto tinkamų vaisių pririnkti. Pirmuosius pamidorų vaisius galima pilnai prinokinti ant paties augalo. Bet dažniausiai vaisiai ant augalo iki pilno prinokimo nelaikomi, o jie nuskinami kiek anksčiau ir baigiami nokinti patalpose.

Atitinkamai vaisius nokinant patalpoje, jie greičiau prinoksta negu ant augalo, be to, likusius vaisius augalas geriau gali aprūpinti maisto medžiagomis ir jų didesnį skaičių gali išauginti.

Normaliai, vaisius reikia rinkti ir patalpose nokinti pradėjus rusvėti ar bent jau išbalus. Tokie vaisiai patalpose labai gerai prinoksta, aromatas ir skonis neblogesnis kaip ir ant augalo prinokusių vaisių.

Perankstі nuskinti pamidorų vaisiai, t.y., žali ar tiktai pradėję balti, tinkamai neprinoksta: pasidaro minkšti, susiraukšlėję ir rūgštesni. Todėl, kol būtino reikalo nėra, žalių vaisių neskinti. Tik rudens šalnos priverčia vaisius anksčiau nurinkti. Vaisiai, pagauti šalnų pradeda gesti. Todėl, artėjant šalnoms naktį, visus vaisius nuo augalų nurinkime ir patalpose nokinkime.

Kas galvoja, kad pamidorams prinokti reikalinga saulės šviesa, vaisius sudeda ant langų ar šiaip šviesoje. Pasirodo, kad tamsoje pamidorų vaisiai nė kiek neblogiau, o dar ir geriau noksta. Nokimo greitis priklauso nuo jų subrendimo laipsnio ir temperatūros, kur jie nokinami. Norint, kad vaisiai greičiau noktų, reikia laikyti aukštesnę temperatūra. Normaliai, vaisiai nokinami 18 — 22° C temperatūroje. Tokiu būdu pamidorus geriausiai nokinti tamsoje, pakankamai sausoje patalpoje, sudėjus ant lentynų. Kad vaisiai dedant ar tvarkant nebūtų pažeisti, lentynas reikia padaryti minkštas. Paprastai ant lentynų dedama droželių ar švaraus šieno, o ant viršaus popierio ir tik ant jo pamidorai dedami viena eile. Be to, pačią patalpą kasdien bent porą kartų reikia gerai išvėdinti.

Nokstančius pamidorus kasdien tenka peržiūrėti: prinokusius imti naudojimui, pradėjusius gesti, pašalinti, o jų vietoje padėti šviežius, nurinktus nuo augalų.

Nemažiau svarbus reikalas pamidorų augintojams su jų sėklomis. Ateis pavasaris ir vėl rūpestis iš kur gauti gerų pamidorų sėklų? O gerų sėklų pasigaminti, tiktai savo reikalams, kiekvienas jaunasis ne tiktai gali, bet ir privalo.

Pamidorų sėklų augintojų pirmas svarbiausias darbas: parinkti tinkamus veislinius augalus. Pirmoje eilėje, tam reikalui parenkant veislinius augalus, reikia žiūrėti, kad jie būtų sveiki. Ypatingai tenka žiūrėti, kad nesirgtų tokiomis ligomis, kurios persiduoda sekančiai kartai per sėklas. Iš tokių ligų pirmoje eilėje pažymėtinos: lapų susisukimas ir dryžligė.

Lapų susisukimu sergančius augalus lengva išskirti. Lapai susisuka į vidų ir lieka trapūs. Norint atitiesti, greit lūžta. Dryžligė pasižymi tuo, kad ant lapų atsiranda pilki dryžai. Perpiovus labiau susirgusio augalo lapą, gyslos randamos, parūdijusios. Tokių augalų negalima parinkti veisliniais, nes jie serga ir tą ligą gali perduoti sekančiai kartai. Be to, augalo vaisiai turi būti tipingi atrenkamajai atmainai, gražios formos ir atitinkamos spalvos Taip pat reikia žiūrėti, kad augalas būtų derlingas ir išnašus.

Naudinga žinoti ne tiktai viršutinę parenkamo vaisinio augalo vaisių forma, bet ir vidaus sudėtį. Vienų vaisių vidus turi daug mėsos ir mažai sėklų, o kitų priešingai. Pasitaiko ir tokių, kurių viduriai pusiau tušti. Sužinoti, kokie yra viduriai, vieną — kitą vaisių tenka perpiauti.

Sėkliniams augalams reikia palikti tiktai tuos vaisius, kurie turi daug mėsos ir mažai grūdų, nekalbant jau apie tuščiavidurius, kurie šiam reikalui visai netinka.

Be viso šito, pirmenybę tenka duoti tiems augalams, kurių vaisiai pirmiau prinoksta. Tokius, visais atžvilgiais tinkamus veislinius augalus, reikia paženklinti ir nuo jų atskirai nurinkti vaisius. Paprastai paženklinama, pririšant kokį nors ženklą arba atžymint baslelį.

Nuo sėklinių kelmų nurenkami tik sunokę vaisiai. Paskui jie patalpoje nokinami, kol pernoksta ir suminkštėja. Tokius pernokusius vaisius piauname skersai ir iš jų sėklą su visomis gleivėmis išspaudžiame į kokį nors indą. Į tą indą įpilame dar tiek pat vandens, gerai išmaišome ir rauginame. Rauginti reikia neilgiau 2-jų parų, nes jos gali pradėti dygti.

Išrūgusias gleives su sėklomis išplaudžiame ant tankaus sieto, kad sėklos liktų švarios. Paskui švarias pamidorų sėklas reikia tik išdžiovinti, geriausiai, paskleidus ant popieriaus, dažnai pamaišant, kad nesusidarytų sėklų grumsteliai. Išdžiovintas sėklas reikia pakabinti drobiniame maišelyje ir laikyti iki sėjos, kad pelės neprieitų.

Kodėl gėlės žydi ir kvepia

Nuo ankstyvo pavasario, kai pražysta melsvaakės žibutės, iki rudens džiugina žmogų įvairiaspalviai gėlių žiedai ir kutena uoslę gardus jų kvapas. Atskrenda mintis—ar tik tam gamta sukūrė gražius ir kvapius žiedus, kad žmogus galėtų jais grožėtis. Betirdami augalų pasaulį, tyrinėtojai susekė, kokia yra tikroji žiedų paskirtis. Mokslininkų aiškinimu gėlės turi aiškių santykių su kai kuriais gyvūnais, kurie jas aplanko, ieškodami žieduose sau maisto. Mūsų krašte tokie gyvūnai būna beveik išimtinai vabzdžiai, bet atogrąžų kraštuose žiedus aplanko ir kai kurie paukščiai, kaip antai, Amerikos kalibrai. Šie gėlių svečiai, lankydami žiedus, ima iš jų sau maisto — medaus arba žieda dulkių. Belekiodami nuo vieno augalo ant kito, apdulkina žiedus. Neapdulkinti žiedai neišaugintų sėklų.

Kiekvienas yra matęs storu kūnu ir siaurais sparnais gražų drugį vadinamą Macroglossum stellatyrum L, kuris skrajodamas po daržus savo ilgu straubleliu čiulpia iš žiedų medų. Buvo stebima, kaip elgiasi šių drugių jaunikliai su gėlių spalva. Ką tik išsiritęs iš lėlytės ir alkanas drugys puola net ant mėlyno ar geltono, po stiklu padėto popierio skridinėlio, tiesdamas į jį straublelį, o pro bespalvį popierio skridinėlį jie pralėkdavo visai jo nepaisydami. Šiuo atveju aiškiai matyti, kad drugį vilioja gėlių spalva ir natūraliose aplinkybėse padeda jam nutildyti savo alkį, drauge esti apvaisinamas ir žiedas.

Iš kitų priemonių, kuriomis gėlės patraukia vabzdžius, svarbiausias yra žiedų kvapas. Pavyz., tokiame Balkanų augale, vadinamame Arono lazda, kartu išauga vyriškos ir moteriškos žiedadulkės. Vyriškos žiedadulkės subręsta diena anksčiau, negu moteriškosios, taip kad apsidulkinimo tame pačiame augale neįvyksta. Tam augalui pražydus, jo žiedo viršutinė, kolbutės pavidalo dalis tuoj paleidžia dvokiantį kvapą ir tuo kvapu prisivilioja daugelį musių bei vabzdžių. Vabzdžiai nusileidę ant žiedo, patenka į kolbutės vidų, kuriame tam tikri žiedo dangteliai juos uždaro ir palaiko bent parą laiko. Dažniausiai tokie vabzdžiai yra lankęsi ir kitame tos pačios rūšies augalo žiede, todėl jie turi atsinešę vyriškų žiedadulkių ir dabar jas palieka moteriškoje žiedo dalyje. Šitai atlikus žiedo organuose įvyksta tokių atmainų, kad vabzdys būtų iš žiedo nelaisvės paleistas: moteriškosios žiedo dalys išdžiūsta, iš vyriškų žiedo dalių pradeda birėti žiedadulkės, kurios vabzdį vis labiau nupudruoja, toliau kolbutės sienelės išdžiūsta ir vabzdžiai išeina iš nelaisvės.

Yra augalų, kurie gamina sausas dulkeles, kurias išnešioja vėjas ir augalai esti apdulkinami. Prie tokių priklauso spygliuoti medžiai ir žolės, savo žieduose jie neturi medaus ir patys žiedai nepuošnūs ir visai nekvepia.

Iš to matome, kad gėlių spalva ir kvapas yra priemonė gyvūnams prisivilioti ir jų pagalba apsivaisinti.

Iš „J. Ūk.“.

TEISIŲ PATARĖJAS

Nusikaltimai prieš sveikatą ir gyvybę

Jau romėnų laikais žinomas buvo priežodis „sveikata ir už auksą brangesnė". Todėl, jeigu įstatymais yra saugojamas žmonių turtas, tuo labiau privalo būti apsaugota jų sveikata. Mūsų krašte galiojantieji įstatymai numato eilę įvairių nusikaltimų prieš žmogaus gyvybę ir sveikatą.

Didžiausias šios rūšies nusikaltimas yra žmogžudystė. Baudžiamojo kodekso 225 str. sako: „kas užmuš žmogų, bus baudžiamas ne mažiau, kaip iki 5 metų kalėjimo arba amžinu kalėjimu, o išimtinais atsitikimais ir mirties bausme. Pagal šitą straipsnį nusikaltėliai yra baudžiami tik tuo atveju, kai jiems įrodoma, kad nusikalto, būdami sąmoningi ir tyčia. Jeigu nusikaltėlis užmuša žmogų keršto, pykčio ar didelio susinervinimo vedinas, tai bus baudžiamas iki 10 metų kalėjimo. Teismas ima dėmesin aplinkybes, dėl kurių žmogus supyko ar susinervimo ir gali jį švelniai už žmogžudystę bausti. Švelniai baudžiami ir tie nusikaltėliai, kurie nužudo žmogų netyčia ar per neatsargumą. Jiems numatoma bausmė iki 5 metų kalėjimo. Dažnai pasitaiko, kad motina gimdymo metu ar tuojau pagimdžius užmuša savo vaiką. Įstatymai ima dėmesin didelį gimdymo skausmą ir dvasinės pusiausviros stoką ir tokiai motinai numato švelnią bausmę, nes tik iki 5 metų kalėjimo. Čia nesvarbu ar vaikas buvo vedusių ar nevedusių tėvų. Vaikažudystės nusikaltimo sąlyga yra, kad vaikas būtų jau gimęs, ir gyvas, nes priešingu atveju, jeigu vaikas gimsta negyvas, tai pasikėsinimas prieš jį nėra nusikaltimas, o jeigu dar nėra gimęs, tai bus visai naujas nusikaltimas, — žmogaus vaisiaus sunaikinimo nusikaltimas. Ar vaikas gimė gyvas, sprendžiama iš jo balso ir alsavimo. Švelniai baudžiama yra tik motina, o ne kiti žmonės, kurie jai padeda. Jie yra baudžiami, kaip tikri žmogžudžiai.

Savižudybė nėra baudžiama ir jeigu savižudys išgyja, tai nėra traukiamas atsakomybėn. Įstatymai tik baudžia tuos, kurie prikalba arba padeda kitam nusižudyti. Nusikaltėlis baudžiamas iki 5 metų kalėjimo.

Pasitaiko, ypač karo metu, kad užmušamas žmogus iš gailesčio ar jam prašant. Pvz., dėl žaizdų žmogus kankinasi ir prašo kito, kad jį nužudytų. Toks žmogžudys baudžiamas švelniai, tik iki 5 metų kalėjimo.

Be gyvybės, įstatymais yra saugojama sveikata ir žmogaus kūnas. Žmogaus kūno sužalojimą įstatymai skirsto į labai sunkų, sunkų ir lengvą sužalojimą. Labai sunkus sužalojimas esti, kai nuskriaustasis netenka kalbos, klausos, akių, tampa nuolatiniu paliegėliu, gauna nepagydomą ar pavojingą gyvybei ligą arba tampa netinkamu darbui. Pvz., rankos ar kojos netekimas yra labai sunkiu sužalojimu. Nusikaltėlis baudžiamas iki 10 metų kalėjimo. Jeigu nusikaltimas yra iš netyčių padarytas, nusikaltėlis baudžiamas iki 3 metų kalėjimo. Teismui nesvarbu yra, ką nusikaltėlis turėjo omenyje, bet svarbu, koks yra nusikalstamo darbo vaisius. Jeigu, pvz., metame į priešininką akmeniu, norėdami permušti jam galvą, o išmušame akį, tai būsime baudžiami už labai sunkų kūno sužalojimą. Sunkus kūno sužalojimas esti ir tada, kai jis negresia gyvybei, bet vis dėlto nuskriaustasis serga ir turi gydytis ne mažiau kaip per 20 dienų. Sunkiu sužalojimu laikomas yra nuolatinis žmogaus veido subiaurinimas, pvz, verdančiu vandeniu nušutinimas. Šiuo atveju nusikaltėlis yra baudžiamas iki 5 metų, o jeigu nusikalto netyčia iki 1 metų kalėjimo ar arešto. Visi kiti sužalojimai yra laikomi lengvais ir nusikaltėliai baudžiami iki 2 metų kalėjimo ar arešto.

Šiais laikais dvikovos jau labai retai pasitaiko. Įstatymai tačiau dvikovas draudžia ir nusikaltėlius baudžia. Įstatymas sako: „kas dvikovoje užmuša priešininką ar sužaloja jo kūną, bus baudžiamas iki 5 metų kalėjimo ar arešto", sekundantų teismas gali nebausti. Jeigu dvikovą baigėsi be kraujo praliejimo, tai nusikaltėlius teismas gali išteisinti.

Žmogaus neliečiamybę įstatymai saugo. Kas veiksmu žmogų užgauna, pvz., suduoda per veidą, baudžiamas yra iki 1 metų arešto arba pinigine bausme. Jeigu nusikaltimas buvo nuskriaustojo išprovokuotas arba, jeigu nuskriaustasis atsakė nusikaltėliui tuo pačiu, pvz. gavęs per veidą, sudavė nusikaltėliui atgal, tai teismas gali nusikaltėlį išteisinti. Teismas nusikaltėlį baudžia, jeigu to reikalauja nuskriaustasis.

Tikra nelaime mūsų ūkininkams yra muštynės. Kad užkirtus tam kelią, baudžiamajame kodekse yra specialus straipsnis, kuris sako: „kas dalyvauja muštynėse, kurių išdavoje užmušamas ar labai sunkiai sužalojamas žmogus, bus baudžiamas iki 5 metų kalėjimo". Iš to išeina, kad už dalyvavimą muštynėse bus baudžiamas kiekvienas dalyvis, nežiūrint to, ar buvo užpuolikų ar nukentėjusiųjų pusėje. Jeigu kam bus įrodyta, kad per muštynes užmušė ar sužalojo žmogų, tai bus teisiamas ne už muštynėse dalyvavimą, bet už žmogaus nužudymą ar sužalojimą. Teismas ypatingą dėmesį kreipia, kokie įrankiai vartota per muštynes. Jeigu bus kam įrodyta, kad per muštynes vartojo šaunamą ginklą, peilį ar šiaip pavojingą įrankį, pvz. „svincatką", tai nusikaltėlis bus baudžiamas iki 2 metų kalėjimo, nors muštinėse ir nebuvo kraujo praliejimo.

Nauju nusikaltimu bus statymas kito žmogaus gyvybės pavojun. Pavyzdžiui, liepiame savo tarnui slaugyti šeimos narį, sunkiai sergantį pavojinga užkrečiama liga. Nusikaltėlis baudžiamas iki 3 metų kalėjimo, o jeigu veikė netyčia, tai baudžiamas iki 1 metų arešto arba pinigine bausme. Panašus į šitą nusikaltimą yra, kai žmogus turėdamas pareigą rūpintis kitu, palieka jį likimui, pvz., motina pameta savo vaiką. Nusikaltėlis baudžiamas iki 5 metų kalėjimo. Tokia pati bausmė yra numatyta ir tiems, kurie turėdami pareigų rūpintis mažamečiais iki 17 m. amžiaus arba bepročiais, kankina juos, pvz., muša, neduoda valgyti ir t. t.

Kai yra pavojus žmogaus gyvybei, tai netoliese esantieji žmonės privalo jį gelbėti, jeigu tai gali padaryti, nestatydami savo gyvybės pavojun. Tas labai dažnai atsitinka su skenduolių gelbėjimu. Kas tik moka plaukyti, tas turi pareigą skęstantį gelbėti, nes priešingu atveju gali būti baudžiamas iki 3 metų kalėjimo ar arešto.

Yra dar eilė įvairių prieš žmogaus gyvybę ar sveikatą nusikaltimų, bet jie pasitaiko labai retai, todėl apie juos nekalbėsime. *P—as.*

Ats. Varguoliui. Tamstos minimas 155 str. kalba apie uždraustos spaudos laikymą ir numato bausmę iki 3 metų arešto ar kalėjimo. Pas tamstą surastos knygos yra grynai ūkiško pobūdžio ir, mūsų nuomone, nusikaltimo žymių teismas jose neturėtų surasti. Kad nusikaltėlis būtų nubaustas pagal baudžiamojo kodekso 155 str., reikia jam įrodyti, kad laikė uždraustus spausdinius išplatinimo tikslams. Reikia todėl panaudoti įvairias aplinkybes, kad nugriauti tą tvirtinimą ir įrodyti, kad rastas knygas laikėte savo tikslams. Be to, reikia įrodyti, kad išvardinti kaltinamajame akte posakiai yra atitrauktai išrinkti iš paskirų knygų, o bendras tų knygų turinys neturi nusikaltimo žimių.

Kl. Ar gali administracinė valdžia be mano sutikimo keisti pavardę, jeigu gimimo metrikuose įrašyta su galūne „ūnas" o tėvo ir senelio metrikuose su galūne „un".

Susirūpinęs.

Ats. Yra teisinis dėsnis, kad valdžia negali pakeisti žmogaus pavardės be suinteresuotojo sutikimo. Todėl, jeigu tėvo pavardė būtų su galūne „ūnas", tai valdžia neturėtų teisės keisti, nes vaikai turi tėvų pavardes. Iš kitos pusės valdžia turi teisę savo klaidas atitaisyti. Parapijos kanceliarija metrikacijos srityje yra valdiška įstaiga ir todėl gali praeityje klaidingai įrašytus metrikus atitaisyti. Jeigu tamsta esate jau pilnametis, tai galite reikalauti, kad nebūtų ati aisoma pavardė, motivuodami tuomi, kad valdžios klaida jau įsisenėjo ir dabar tamstai priklauso pavardė su galūne „ūnas". *P—as.*

Naujos krizės išvakarėje

Kas yra krizė, tai ir aiškinti nereikia, nes mūsų ūkininkai patys labai skaudžiai ją pragyveno. 1929 m. ėmė staigiai kristi gaminių, ypač žemės ūkio produktų kainos, miestuose sustojo daug fabrikų, kai kur užsidarė bankai, atsirado daugybė bedarbių. Toks smukimas įvairiose ekonominio gyvenimo srityse ir yra krizė. Ta krizė, keletą metų pasiautusi, ėmė kiek aprimti. Pagerėjimo reiškiniai pradėjo rodytis vienur anksčiau, kitur vėliau. Vėliausia gal ėmė gerėti mūsų krašte, nes ūkininkai pajuto šiokį tokį atslūgimą, aiškiau tariant, žemės ūkio gaminių, ypač javų, kainų pakilimą tik 1936 m. Vadinas, krizė siautė apie 7 metus — buvo 7 liesieji metai. Krizei lūžus, buvo tikimasi bent 7 metų (kaip Juozapo sapne) geresnių. Deja, ta viltis ne visai pildosi. Štai laikraščiai vis dažniau rašo, kad „gerieji laikai" vėl praėjo, kad pasaulio aruoduose ir sandėliuose vėl jaučiamas tam tikras perteklius, kad kainos pradeda vėl kristi žemyn. Kituose kraštuose (pvz. Amerikoje) krizė praėjo kiek anksčiau, todėl ten buvo daugiau ir „gerųjų" metų, kas buvo nusilpęs, spėjo per ilgesnį gerųjų metų laiką kiek vėl sustiprėti. Mūsų krašte ėmė taisytis tik nuo 1936 m., o šiemet; taigi vos po dvejų metų, ir vėl tenka būkštauti dėl naujos krizės.

Naują užlūžimą blogojon pusėn pasaulis pajuto jau antroje 1937 metų pusėje. Jau tada buvo pastebėtas pramonės gamybos ir apyvartos sumažėjimas. Tuo pačiu metu buvo taip pat pastebėta, kad įvairių gaminių atsarga žymiai padidėjusi. O didelė atsarga — perteklius visada yra pirmoji kregždė, pranašaujanti krizę.

Pastebėta yra, kad pasaulinėje rinkoje įvairių gaminių kainos jau krito vidutiniškai apie 22%, Labiausia krito kainos manufaktūros (apie 33%), kolonijalinių prekių ir metalų (be geležies) (apie 30%), odų, naftos išdirbinių ir kit. Iš ūkio produktų labiausia krito javų kainos, tuo tarpu gyvulių produktų kainos (mėsos, gyvų gyvulių, ypač arklių, pieno produktų) nenukrito, o kai kurių net kiek ir pašoko. Tarptautinės prekybos apyvarta taip pat sumažėjo. Vidutiniškai imant, 1937 m. balandžio mėn. tarptautinės prekybos apyvarta siekė 2.512 milijonų dolerių, o jau 1938 m. tą patį mėnesį, vadinasi, po metų tik 1.167 milijonų dolerių. Taigi prekybos apyvarta nukrito labai žymiai. Keistas reiškinys: pasaulis skubiai rengiasi naujam karui, daro didžiules karo reikalams pramonės ir žemės ūkio gaminių atsargas, o tuo tarpu gamyba ir prekyba smunka. Rodos, turėtų būti priešingai — turėtų kilti ne tik gamyba, prekyba, bet ir kainos. Juk ir dabar Kinijoje ir Ispanijoje karas, kuris labai daug surija ne tik žmonių gyvybių, bet ir pramonės bei žemės ūkio produktų.

Daugelis buvusios krizės baigimąsi aiškino tuo, kad besirengiančios karui ir jau kariaujančios valstybės (italų—abisinų karas) supirkinėjo karo reikalams dideles visokių produktų atsargas. Be to, buvo atkreiptas dėmesys dar į tai, kad javų masinės produkcijos kraštuose keleris iš eilės metus buvo blogi derliai. Visa tai paveikė, kad kainos ėmė kilti. Bet ir dabar karui nemažesniu užsimojimu rengiamasi ir daromos atsargos, o vis dėl to jaučiama naujos krizės pradžia. Gal būt taip yra todėl, kad karo aruodai gerokai jau prisisotino, o paskutiniais metais ir derliai žymiai pagerėjo. Kalbama ir rašoma, kad ypatingai šiemet geri derliai, dėl to, gal būt, ir mūsų krašte labai smarkiai krito javų kainos.

Pernai už rugių 100 kg. mokėdavo dar apie 20—24 auks., o šiuo metu pagal oficialinius davinius tik 14 — 15 auks. o praktikoje, provincijoje, žinoma, ir tiek nemoka. Iš kai kurių vietų praneša, kad už 100 kg rugių mokama tik 11 — 12 auks. Javais besiverčiantiems ūkiams tokios kainos, tai tikra katastrofa. Skaudžiausia ūkininkams tai, kad nevienodai, nelygiagrečiai krinta žemės ūkio ir pramonės gaminių kainos. Sparčiau ir daug žemiau krinta, sakysime, javų kaina, nei pvz, geležies, druskos, žibalo, taigi tų pramonės produktų, be kurių ūkininkas jokiu būdu negali apseiti. 1928 m. plūgui nusipirkti užteko 100 kg. rugių, o dabar reikia apie 200—250 kg. Pramonės dalykų kainos, tiesa, ilganiui kiek derinasi prie ūkio gaminių kainų, bet niekad krizės metais nesiderina proporcingai, aiškiau sakant, niekad pramonės gaminių kainos nenusmunka tiek, kad ūkininkas galėtų jų nusipirkti sau be skriaudos. Pramonė yra gerai organizuota ir moka kainas palaikyti atitinkamam poaukštyje dirbtiniu būdu. Pramonininkai sugeba ir moka susitarti kokio nors dalyko pigiau, kaip susitarta, neparduoti, ir baigta. Taip daro įvairiausi monopoliai, karteliai, trustai. Ūkininkai tokių stiprių organizacijų neturi, nemoka taip savo reikalų ginti, todėl jiems daugiau tenka ir nukentėti: ne tiek gauti, kiek ūkininko darbo vaisius tikrai vertas, bet tiek, kiek jam kas pasiūlo. O kai pasirinkimas didelis, tai siūloma mažiausia kaina. Dar blogiau esti su mokesčiais, kurie krizės metais ne tik nemažėja, bet paprastai dar padidėja, nes jais reikia lopyti įvairios krizės metais susidariusios piniginės valstybės ir savivaldybės skylės.

Gal būt, nauja krizė mūsų krašto taip greit visu sunkumu dar neužguls, bet pirmosios jos kregždės jau skraido. Mūsų ūkininkai, gerai pamokyti praėjusios krizės sunkumų, privalo budėti ir tinkamai numatomiems ir nenumatomiems dalykams pasirengti. Geriau juk būti pasirengiusiam, nei iš netyčių užkluptam. Griežtų priemonių nuo krizės gintis nėra, bet tinkamai tvarkantis, galima lengviau ją perkęsti. O tinkamai tvarkytis, tai sekti gyvenimą, jame orientuotis ir imtis daugiau tos ūkininkavimo šakos, kuri tuo metu geriausia apsimoka. Negalima laikytis įsikabinus kurios nors vienos, pvz. javų ūkio, nes javų kainoms kritus, susidaro labai kelbi būklė. Kas kita, kai yra kelios ūkio šakos, pvr. javai, gyvuliai, pienininkystė ir kit. Tada vis kuri nors jų bus pelningesnė, o jei pelningesnė, tai reikia ja daugiau ir susirūpinti. Šiuo metu pelningesnė yra pienininkystė, tai reikia ją praplėsti, daugiau ja susirūpinti. Greitas ūkininkų orientavimasis, mokėjimas prisiderinti prie naujų sąlygų, sugebėjimas greitai persimesti į tą šaką, kuri yra ūkininkui pelningiausia, turi pirmaeilės ūkininkams ir visam kraštui reikšmės. Bus ar nebus nauja krizė, būkime pasirengę visokiems netikėtumams ir mokėkime greitai prie naujų konjunktūrų derintis. Praėjusi krizė daug ką pamokė, pasinaudokime tomis pamokomis ir nekartokime, nedarykime tų pačių klaidų.

Agr. M. Kraužlys.

Atsakymas suvalkiečiui Klaipėdoje

Š. m. 16-me „Ūkininko" numeryje buvo įdėtas agr. M. Kraužlio apie suvalkiečius straipsnelis, pavadintas „Suvalkiečių ūkininkavimo klaida". Į jį atsiliepė p. Suvalkietis net iš Klaipėdos. Labai malonu, kad Vilniaus lietuvių spauda domimasi net tolimoje nuo Vilniaus Klaipėdoje. Tačiau šiuo atveju įvyko didelis nesusipratimas: agr. M. Kraužlys straipsnyje kalba tik apie šiapus administracijos linijos gyvenančius suvalkiečius-lietuvius (Punskas, Seinai, Suvalkai), o ne apie Lietuvos valstybės suvalkiečius (Marijampolė, Vilkaviškis). Dėl skirtingų sąlygų susidarė, aišku, skirtingas ir suvalkiečių gyvenimas. Pagaliau ir prieš karą pietų Suvalkijos dzūkai gerokai skyrėsi nuo suvalkiečių kapsų ar zanavykų. *Redakcija.*

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų rugsėjo 3 d., Vilniaus Javų - Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks.

Rugiai	14.75—15.75
Kviečiai	20.00—21.75
Miežiai	—
Avižos	14.50—15.00
Sėmenys	42.50—43.50
Vikiai	—
Lubinas (mėlynas)	
Kvietinės sėlenos	10.00—10.50
Ruginės sėlenos	8.00— 8.50
Sviestas 1 kg I rūšies urme	2.70
„ „ „ detal.	3.00
„ „ II rūšies urme	2.60
„ „ „ detal.	2.90
„ „ III rūšies urme	2.50
„ „ „ detal.	2.80
Kiaušinių kapa	3.00—4.20
„ štuka	6—8 sk.

Atsakomasis redaktorius ir leidėjas LIUDVIKAS CICĖNAS. „RUCH" spaustuvė, Vilnius, Totorių g.